

Handelskonjunkturen

December 2020

Sammanfattning

- Tredje kvartalet 2020 föll svensk BNP med 2,5 procent (fasta priser), jämfört med samma kvartal 2019.
- Handeln som helhet backade 2,1 procent i löpande priser tredje kvartalet och hårdast drabbad var *partihandeln* som föll med 6,3 procent.
- Detaljhandeln* fortsatte att gå mot strömmen med en omsättning som ökade 3,8 procent. Spridningen inom detaljhandeln är dock fortsatt mycket stor. Drygt halva detaljhandeln har sålt bra eller mycket bra, knappt halva har sålt dåligt eller mycket dåligt. Hemestern bidrog positivt även under tredje kvartalet.
- Dagligvaruhandeln* klarar sig generellt sett bra även om försäljningen i fasta priser föll något under tredje kvartalet. I gränshandeln är det fortsatt tvärnit, och servicehandeln och specialiserad livsmedelshandel har också stora utmaningar där kundflödena uteblir.
- Försäljningen via *e-handel* växte med 39 procent i omsättning under tredje kvartalet.
- Kronan* fortsatte att stärkas något mot viktiga valutor, vilket ger en lättnad för handlares importpriser.
- Framtidsförväntningarna* inom handeln, som hade hämtat sig från rekordlåga nivåer, föll i november till följd av de nya hårdare restriktionerna.
- Varslen* om uppsägning och *konkurser* minskade tredje kvartalet jämfört med det andra.
- Antalet beviljade *korttidspermitteringar* inom handeln uppgick t.o.m. den 2 december till drygt 110.000 personer.
- Det är tydligt att *de nya restriktionerna* haft effekt på både butiksbesök och den totala försäljningen under november. Betydligt fler företag tappar minst 25 procent i omsättning och färre besöker större handelsplatser.

Fortsatt fallande export och hushållskonsumtion sänkte BNP

Tredje kvartalet 2020 föll svensk BNP med 2,5 procent (fasta priser) jämfört med samma kvartal 2019. Mycket av medierapporteringen har handlat om den stora ökningen jämfört med närmast föregående kvartal (andra kvartalet 2020), men värdet av den totala produktionen var alltså inte tillbaka på samma nivå som före coronakrisen, utan markant lägre än tredje kvartalet 2019.

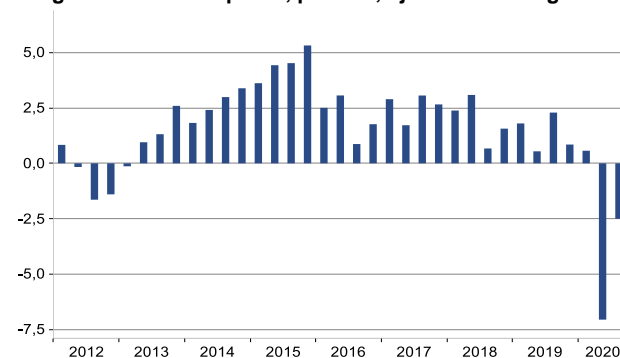
Exporten föll med 7,6 procent jämfört med samma kvartal föregående år och *importen* föll med 7,4 procent.

Hushållens totala konsumtionsutgifter sjönk i fasta priser med 4,0 procent, men det var inte detaljhandeln som

minskade, utan främst konsumtionen av hotell- och restaurangtjänster, transporter samt konsumtion i utlandet. Mönstret är alltså detsamma som under första och andra kvartalet. Det är mot bakgrund av den breda nedgången i ekonomin anmärkningsvärt att detaljhandeln inte tagit mer stryk. Stora delar av detaljhandeln har gått dåligt, men när mindre pengar kan spenderas på resor, hotell och restaurang så blev det även under tredje kvartalet mer kvar för hushållen att använda i handeln vilket gav ett lyft för detaljhandeln som helhet.

De offentliga konsumtionsutgifterna sjönk med 0,1 procent under andra kvartalet jämfört med samma kvartal 2019. *Bruttoinvesteringarna* sjönk med 0,4 procent.

Svensk BNP-utveckling per kvartal jämfört med samma kvartal föregående år. Fasta priser, procent, ej kalenderkorrigerat.

Källa: SCB.

Återhämtningen tar tid

Även om produktionen av varor och tjänster återhämtar sig bättre än vad prognosmakare trodde i krisens inledning, kommer det ändå att dröja till 2022 innan raset i BNP helt har återhämtats till 2019 års nivå. En återgång till de BNP-nivåer vi skulle ha haft om coronakrisen inte inträffat ligger ett antal år efter 2022.

Prognosjämförelse, BNP och hushållens konsumtion. Procentuell förändring, fasta priser.

Prognosinstitut	BNP			Hushållens konsumtion		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Riksbanken (nov)	-4,0	2,6	5,0	-4,8	3,4	5,3
Ekonomistyrningsverket (nov)	-3,6	3,2	4,1	-5,1	4,6	5,5
SEB (nov)	-3,1	2,7	4,4	-3,5	2,5	3,6
Swedbank (nov)	-3,5	2,1	3,1	-4,6	3,2	3,3
Riksgälden (okt)	-3,5	3,8	3,4	-4,9	4,9	2,2
SKR (okt)	-3,9	2,9	3,1	-4,9	4,4	2,4
Handelsbanken (okt)*	-3,2	4,1	2,7	-3,8	4,9	2,5

Källa: Konjunkturinstitutets sammanställning 28 augusti 2020.

*Kalenderkorrigerade prognoser för hushållens konsumtion.

Handeln som helhet tappade ytterligare 10 miljarder kronor under tredje kvartalet

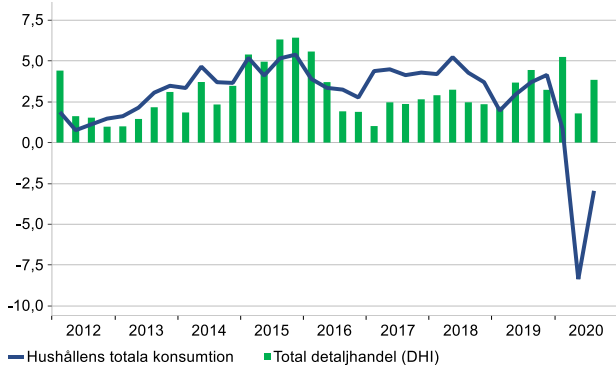
Trots goda tillväxttal i detaljhandeln och en mycket stark utveckling i handeln med motorfordon och reservdelar sjönk handeln som helhet med 2,1 procent tredje kvartalet enligt SCB:s tjänsteproduktionsindex. Detta eftersom partihandeln går fortsatt mycket dåligt och sjönk med 6,3 procent i omsättning samma kvartal. Därmed tappade handeln ytterligare cirka 10 miljarder i samlad omsättning ovanpå raset i omsättning på drygt 70 miljarder som skedde under andra kvartalet. På total nivå backade den samlade handeln (SNI 45-47) både andra och tredje kvartalet ungefär lika mycket som ekonomin i stort.

Under tredje kvartalet föll partihandelns (SNI 46) omsättning med 31 miljarder kronor. Motorhandeln m.m. (SNI 45) ökade med 13 miljarder kronor och detaljhandeln (SNI 47) steg med 8 miljarder kronor.

Detaljhandelskonsumtionen stod emot raset även tredje kvartalet

I löpande priser sjönk hushållens totala konsumtion med 3,0 procent tredje kvartalet 2020 jämfört med samma kvartal 2019 (I fasta priser 4,0 procent). Detaljhandelskonsumtionen gick dock mot strömmen och växte med 3,8 procent tredje kvartalet 2020, vilket alltså var avsevärt starkare än hushållens totala konsumtion som sammanlagt föll även under tredje kvartalet. Se nästföljande diagram och ytterligare detaljer nedan.

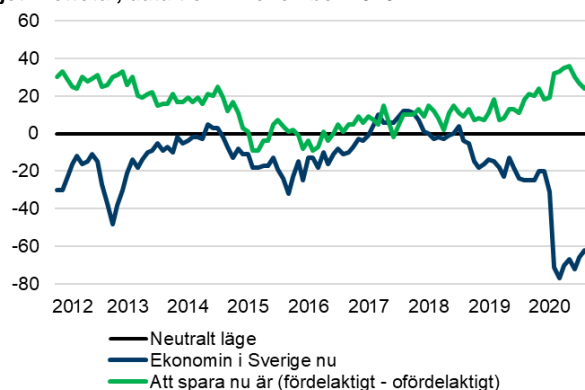
Tillväxt i detaljhandelns omsättning (DHI) och hushållens totala konsumtionsutgifter. Förändring mot samma kvartal föregående år. Löpande priser, procent.

Källa: SCB.

Hushållens syn på det ekonomiska läget föll till rekordlåga nivåer under coronakrisens inledning. Endast en svag uppgång kan därefter skönjas t.o.m. november. Samtidigt har hushållens sparplaner fallit tillbaka sedan toppen i juli och det börjar bli tydligt att de två indikatorerna har börjat konvergera, från att tidigare ha rört sig mer och mer ifrån varandra.

Hushållens syn på svensk ekonomi och eget sparande i nuläget. Nettototal, data t.o.m. november 2020.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Hemestern gav starkt tredje kvartal i detaljhandeln som helhet...

I detaljhandeln som helhet ökade omsättningen med hela 3,8 procent tredje kvartalet 2020 jämfört med samma kvartal 2019. Mätt i fasta priser (volym) växte detaljhandeln med 2,3 procent. Detta samtidigt som hushållens totala konsumtion minskade med 3 procent i löpande priser.

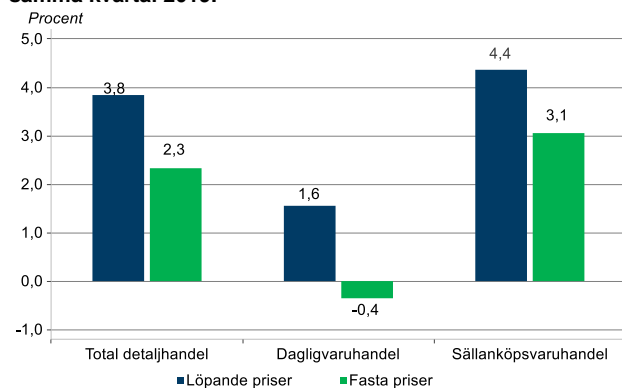
En viktig förklaring till detaljhandelns starka utveckling är att svenskarna i hög utsträckning valde att stanna hemma under semestern. Det frigjorde pengar till detaljhandelskonsumtion som hushållen under en normal sommar lägger på resor utomlands. För detaljhandeln är det mer betydelsefullt att svenska befolkningen semestrar inrikes än att man tappar alla utländska turister. Hushållens konsumtion i utlandet minskade med 54 procent tredje kvartalet 2020 jämfört med samma kvartal föregående år. Utländsk konsumtion i, eller från, Sverige minskade också, men något mindre, med 47 procent. Nettoutflödet från Sverige blev därför nära noll kronor under tredje kvartalet jämfört med minus fem miljarder kronor samma period året innan.

Även pengar som vanligtvis spenderas på krog-, restaurang- och cafébesök har sannolikt i högre utsträckning än vanligt hamnat i detaljhandeln.

I *sällanköpsvaruhandeln* växte försäljningen under tredje kvartalet med 4,4 procent i omsättning och 3,1 procent i volym (fasta priser). De genomsnittliga priserna steg alltså med ca 1,3 procent i sällanköpsvaruhandeln under tredje kvartalet.

I *dagligvaruhandeln* (exklusive Systembolaget) växte omsättningen under tredje kvartalet med 1,6 procent men volymen sjönk med 0,4 procent. I genomsnitt steg priserna alltså med 1,2 procent. Se diagram nedan och detaljerad fördjupning i appendix på sidan 10.

Detaljhandelns tillväxt tredje kvartalet 2020 jämfört med samma kvartal 2019.

Källa: SCB, Detaljhandelsindex. Obs! Dagligvaruhandel exkl. Systembolaget.

...men fortsatt mycket tufft för flera branscher

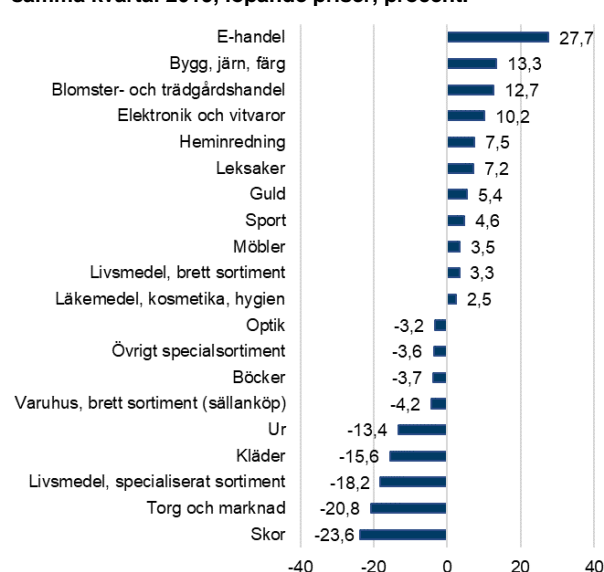
Trots stark omsättningsutveckling på *total nivå* för detaljhandeln, så fortsätter tudelningen på branschnivå i coronapandemins spår. Pandemin har kraftigt förändrat våra rörelsemönster vilket i sin tur har medfört stora konsumtionsförskjutningar inom detaljhandeln. Produkter till hem och trädgård ökade kraftigt i försäljning under andra kvartalet och så även under tredje kvartalet. Här finns bygghandel, trädgårdshandel, hemelektronik, heminredning och möbler. Samtidigt har försäljningen av skor, kläder och klockor minskat kraftigt.

Den breda livsmedelshandeln ökade omsättningen mycket starkt första kvartalet på grund av bunkring och uteblivna restaurangbesök. Andra och tredje kvartalet har fortsatt med plussiffror, men inte lika starka. Den specialiserade livsmedelshandeln fortsätter gå mycket dåligt. Här finns t.ex. specialbutiker för kött, fisk, bröd, ost, kaffe och te.

Tudelningen fortsätter också rent geografiskt. Citykärnor går mycket dåligt på grund av minskade kundflöden. Den tidigare nämnda specialiserade livsmedelshandeln, men även den breda varuhushandeln med sällanköpsvaror, är exempel på branscher som drabbas extra hårt av detta. Gränshandeln är också fortsatt drabbad av kraftigt minskade flöden. Andra delar av landet, ofta närmare bostadsområden, har dock ökat sin omsättning.

En tredje aspekt på tudelning gäller försäljningskanal, där e-handeln växt rekordartat medan butikshandeln haft det tuffare.

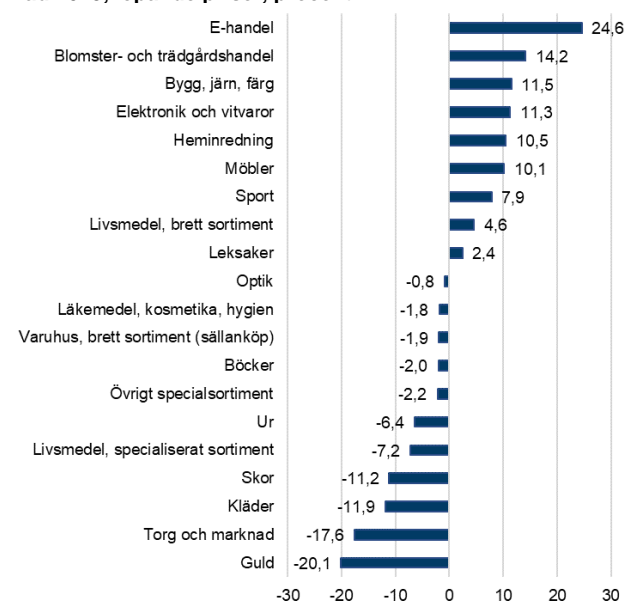
Tillväxt i detaljhandeln tredje kvartalet 2020 jämfört med samma kvartal 2019, löpande priser, procent.

Källa: SCB, Detaljhandelsindex (DHI). Anm.: Med e-handel avses här enbart distanshandelsförsäljning enligt SNI 47.91.

Oktober visade inga tydliga tecken på en förändring av den dynamik som påverkat handeln under pandemin, om än något mindre dålig utveckling för vissa av de hårdast drabbade branscherna såsom kläder och skor. Andra branscher som haft det tufft i pandemins spår såsom guld samt läkemedel, kosmetika och hygien uppvisar dock återigen minussiffror efter ett bättre tredje kvartal.

Tillväxt i detaljhandeln oktober 2020 jämfört med samma månad 2019, löpande priser, procent.

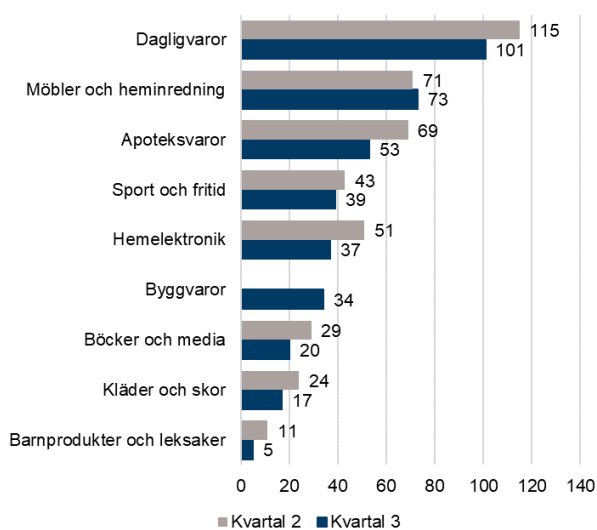
Källa: SCB, Detaljhandelsindex (DHI). Anm.: Med e-handel avses här enbart distanshandelsförsäljning enligt SNI 47.91.

E-handeln +39 procent tredje kvartalet

Försäljningen via e-handel har växt rekordartat under coronapandemin. Fler konsumenter i alla åldersgrupper, men inte minst äldre konsumenter, beställer i ökad utsträckning sina varor via nätet. Enligt E-barometerens mätningar växte e-handeln med 49 procent andra kvartalet och 39 procent under tredje kvartalet 2020.

Den statistik som SCB sammanställer för renodlad e-handel, där alltså inte omnikanalhandlars e-handel ingår, visade en tillväxt för detta segment på 28 procent tredje kvartalet (se ovan). Det indikerar att e-handeln från omnikanalhandlare alltså växte snabbare än den från renodlade e-handlare. Det är de större handelsföretagen som bidrar mest till detta.

Omsättningstillväxt i e-handeln andra och tredje kvartalet 2020, procent.

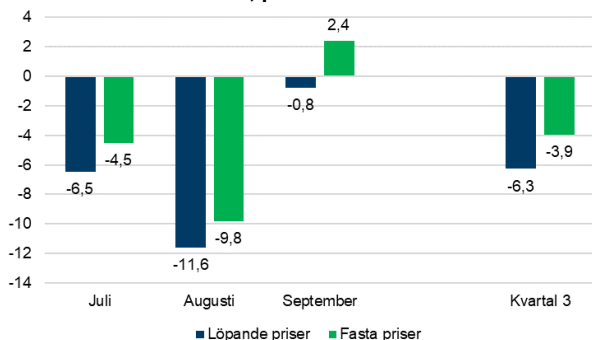
Källa: E-barometern.

Fortsatt nedåt för partihandeln

Partihandeln drabbades hårt i coronakrisens inledning. Under andra kvartalet föll omsättningen med 53 miljarder kronor, motsvarande 10,3 procent, trots en viss återhämtning i juni.

Under tredje kvartalet föll omsättningen med 6,3 procent, motsvarande 31 miljarder kronor, efter att både juli och augusti visat mycket svaga siffror.

Omsättningstillväxt i partihandeln tredje kvartalet 2020 jämfört med samma kvartal 2019, procent.

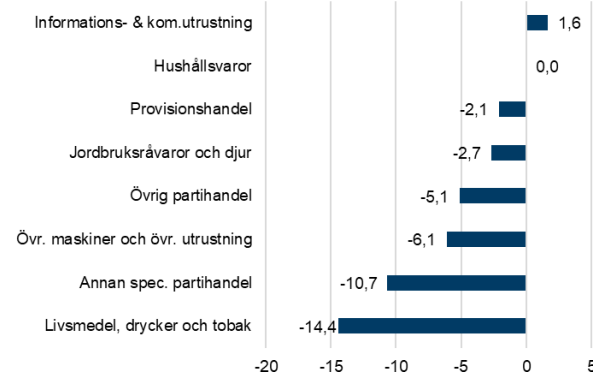
Källa: SCB.

Utvecklingen inom partihandelns delbranscher under tredje kvartalet 2020 framgår i nedanstående diagram.

Under tredje kvartalet var det bara partihandeln med informations- och kommunikationsutrustning som uppvisade positiv tillväxt.

Partihandeln med livsmedel, drycker och tobak var den delbransch som föll mest under kvartalet. Det förefaller vara den mycket svaga försäljningen i gränshandeln mot Norge och till restaurangsektorn som bidrar mest tydligt till detta. Även den specialiserade livsmedelshandeln och stora delar av servicehandeln i kontorstäta områden har en mycket svag försäljning. Det är dock bara den uteblivna försäljningen till norrmän som kan bidra till att förklara en nedgång av de totala livsmedelsleveranserna inom Sverige (oavsett kanal). Ett minskat ätande på restaurang drar ju normalt sett inte ned den totala livsmedelskonsumtionen. Detaljhandeln med livsmedel uppvisar förvisso totalt sett positiva utvecklingstal i löpande priser under tredje kvartalet, men i fasta priser var det en något fallande volym. Även med detta i beaktande framstår statistiken över partihandelns livsmedelsförsäljning delvis som gåtfull. Vi har därför varit i kontakt med SCB angående detta. De har gjort liknande reflektioner men har inte hittat någon oväntad förändring eller skevhet i ramurvalet som skulle kunna förklara utvecklingen.

Omsättningstillväxt inom partihandeln tredje kvartalet 2020 jämfört med samma kvartal 2019, löpande priser, procent.

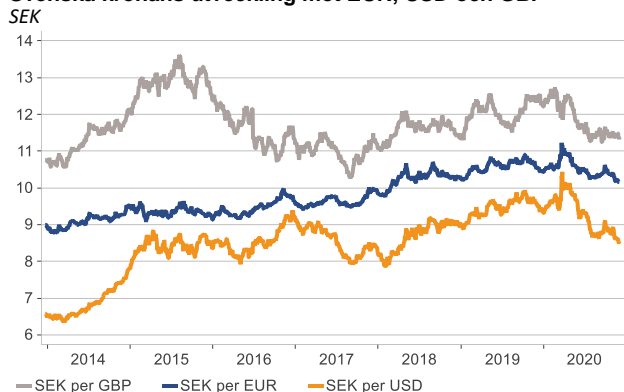
Källa: SCB.

Kronan har fortsatt att stärkas sedan Riksbanken övergav minusräntan

Den svenska kronan har försvagats trendmässigt mot euron, dollarn och pundet sedan 2013. Detta har lett till dyrare importpriser för handlare, vilket de långt ifrån alltid har kunnat kompensera sig för genom höjda konsumentpriser. Coronakrisen ledde inledningsvis till en ytterligare kronförsvagning eftersom många väntade sig att Riksbanken skulle sänka reporäntan. När Riksbanken valde att inte göra detta har kronan i stället stärkts tydligt sedan mitten av april.

Även om kronförstärkningen har skett från ett mycket svagt utgångsläge så ger den ändå en lättnad för handlare i form av ett minskat tryck på importpriser jämfört med om Riksbanken hade sänkt reporäntan och kronförsvagningen hade fortsatt eller de mycket svaga växelkurserna hade bestått. Från svagaste nivå har kronan stärkts med ca 20 procent mot dollarn och pundet och med ca 10 procent mot euron.

Svenska kronans utveckling mot EUR, USD och GBP

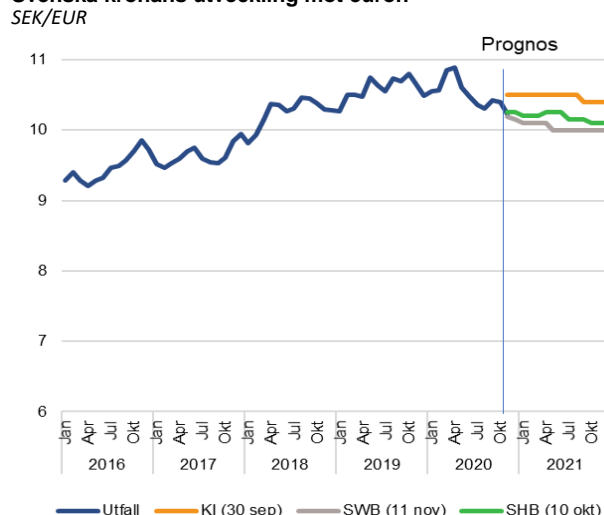
Källa: Riksbanken. Dagskurser.

I de följande tre diagrammen har vi sammanfattat några aktuella prognoser för kronans utveckling mot euron, dollarn och pundet. Prognoserna kommer från Konjunkturinstitutet, Swedbank och Handelsbanken.

Osäkerheterna i prognoserna ska understrykas. Det finns alltid en rad faktorer som snabbt kan förändra bilden. Prognosinformationen ska ses som en *indikation* på de *förväntningar* om kronkursen som finns just nu – med viss spridning mellan de tre aktörer vars prognoser redovisas här.

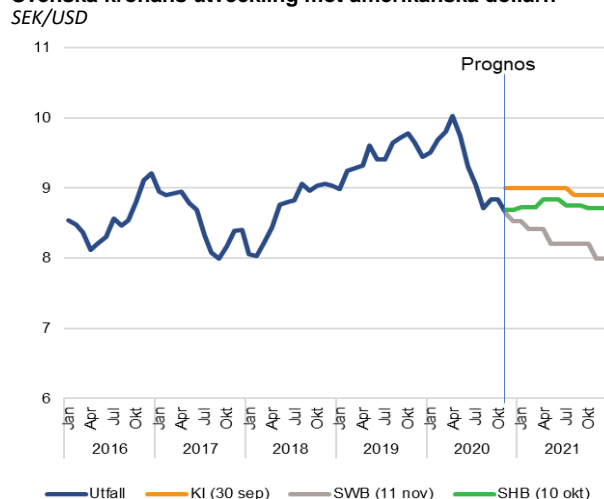
Swedbank har reviderat ner prognosen för dollarn och euron på både kort och lång sikt. Att Biden valdes till USA:s president är positivt för exportberoende länder som Sverige då risken för handelskonflikter avtar, även om han fortsatt väntas hålla en hård linje mot Kina. USA:s kongress är fortsatt splittrad vilket innebär att ett finanspolitiskt stödpaket inte är att vänta i närtid, vilket bidrar till att pressa ner dollarn. Negativ tillväxt i fjärde kvartalet väntas för delar av eurozonen efter en andra våg av pandemin, vilket tynger euron. Prognosen för pundet bygger på att ett Brexit-avtal faller på plats i närtid. Utan avtal väntas pundet försvagas.

Svenska kronans utveckling mot euron

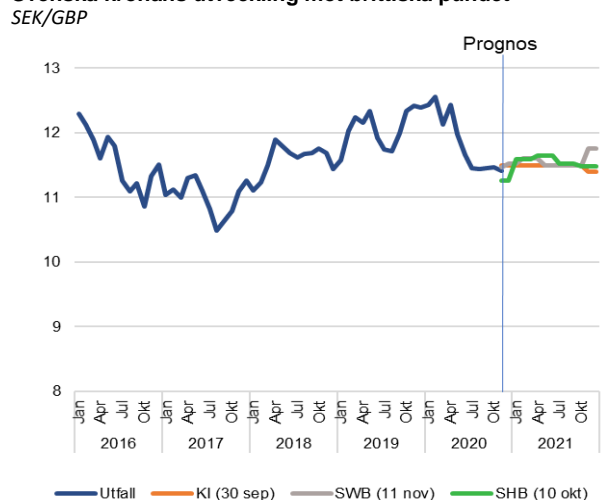
Källa: Riksbanken (utfall). Prognoser från Konjunkturinstitutet (KI), Swedbank (SWB) och Handelsbanken (SHB).

Svenska kronans utveckling mot amerikanska dollarn

Källa: Riksbanken (utfall). Prognoser från Konjunkturinstitutet (KI), Swedbank (SWB) och Handelsbanken (SHB).

Svenska kronans utveckling mot brittiska pundet

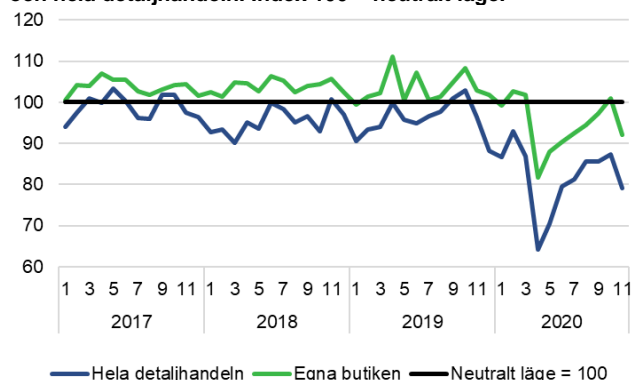
Källa: Riksbanken (utfall). Prognoser från Konjunkturinstitutet (KI), Swedbank (SWB) och Handelsbanken (SHB).

Handelsbarometern – trenden bruten i november efter en stark återhämtning

Svensk Handels handelsbarometer gällande tilltron till den *egna butikens/företagets* utveckling rasade med 20 procent i coronakrisens inledning (grön linje). En återhämtning har skett fram till och med oktober, då denna indikator låg lite över 100 för första gången sedan mars 2020. I november backar däremot indikatorn, av allt att döma som en effekt av utökade restriktioner.

Tilltron till utvecklingen för *detaljhandeln i stort* (blå linje) föll kraftigt när coronakrisen bröt ut. När indikatorn bottnade i april hade den värdet 64,2, att jämföra med 100 som motsvarar ett neutralt läge. Sedan dess har indikatorn taktat uppåt fram till oktober där den, likt den förstnämnda indikatorn, nådde en tillfällig topp för att sedan vända ner i november.

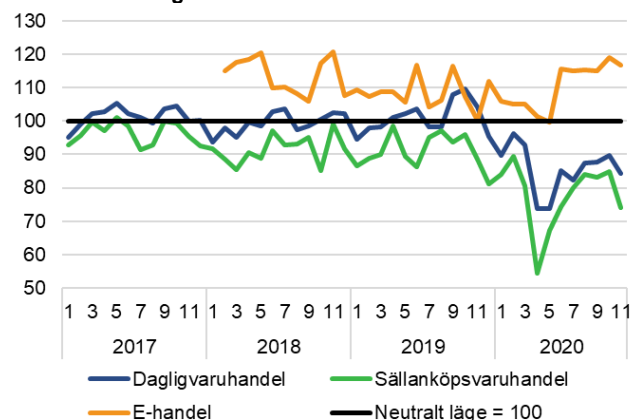
Handelsbarometerens framtidsindikator avseende egen butik och hela detaljhandeln. Index 100 = neutralt läge.

Källa: Svensk Handel.

Det är i första hand sällanköpsvaruhandeln som drar ner framtidsindikatorn för detaljhandeln i stort, vilket framgår av nästa diagram. Även dagligvaruhandeln ligger på låga nivåer, vilket i huvudsak förklaras av att den specialiserade livsmedelsförsäljningen och gränshandeln gått mycket dåligt. I november föll indikatorn tillbaka markant i både dagligvaru- och sällanköpsvaruhandeln, medan e-handels framtidsförväntningar backade marginellt, om än från höga nivåer.

Handelsbarometern, framtidsförväntningar per bransch. Index 100 = neutralt läge.

Källa: Svensk Handel.

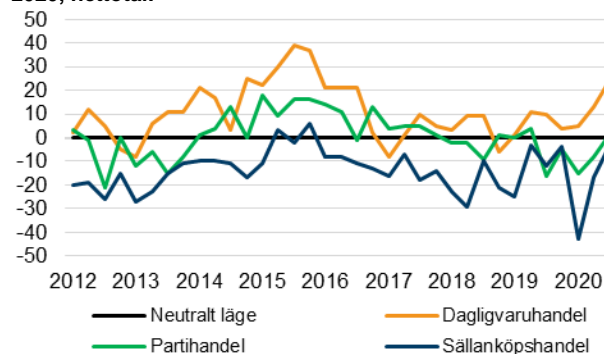
Lönsamhetsomdömen – fortsatt positivt sentiment i dagligvaruhandeln

Konjunkturinstitutet följer näringslivets syn på utvecklingen i månadsvisa enkäter. Företagen får bland annat ange om lönsamheten ökar (är på väg upp) eller minskar. Från andelen företag som anger "ökar" dras andelen som anger "minskar", vilket bildar ett netttotal över delbranschernas sammantagna syn på lönsamhetsutvecklingen.

Under andra kvartalet 2020 observerades en återhämtning i parti- och sällanköpsvaruhandlarnas lönsamhetsomdömen, och under tredje kvartalet fortsatte denna trend, med partihandeln över nollstrecket för första gången sedan andra kvartalet 2019.

Dagligvaruhandlarnas lönsamhetsomdömen fortsatte uppåt i tredje kvartalet och stämningläget är fortsatt starkt positivt.

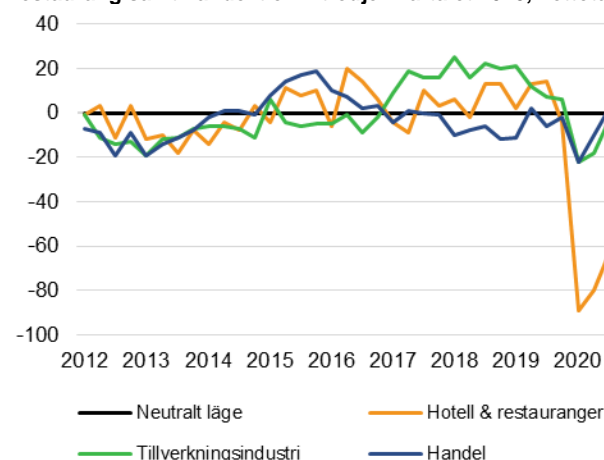
Lönsamhetsomdöme inom handeln t.o.m. tredje kvartalet 2020, netttotal.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Vid en jämförelse med andra delar av näringslivet föll hotell och restaurang tillbaka extremt kraftigt under första och andra kvartalet 2020. Tillverkningsindustrin och handeln låg under tredje kvartalet omkring nollstrecket, medan hotell- och restaurang är kvar på mycket låga nivåer. Samtliga tre sektorer indikerar dock en återhämtning i lönsamhetsomdömen.

Lönsamhetsomdöme inom tillverkningsindustri, hotell- och restaurang samt handel t.o.m. tredje kvartalet 2020, netttotal.

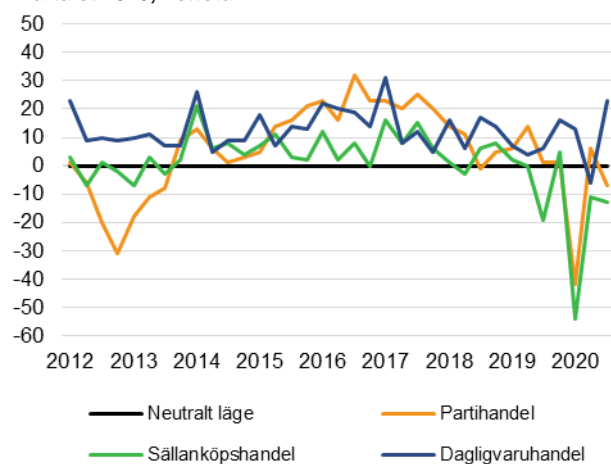

Källa: Konjunkturinstitutet.

Anställningsplanerna inom dagligvaruhandeln vände kraftigt uppåt

Under andra kvartalet skedde en tydlig återhämtning i handelns anställningsplaner, inte minst för partihandeln. Samtidigt föll förväntningarna på antalet anställda inom dagligvaruhandeln ner till negativa nivåer, där en förklaring tros vara att volymförsäljningen efter bunkringen under första kvartalet varit svag. Under tredje kvartalet byttes däremot den negativa trenden i dagligvaruhandeln ut mot att bli starkt positiv, medan sällanköpsvaru- och partihandeln vände ner. En förklaring till detta kan tänkas vara att människor återgick till att inte äta på restaurang i och med de skärpta råden, vilket hade en positiv effekt på försäljningen i dagligvarubutikerna.

Förväntningar på antal anställda inom handeln t.o.m. tredje kvartalet 2020, netttotal.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Färre varslade jämfört med förra kvartalet

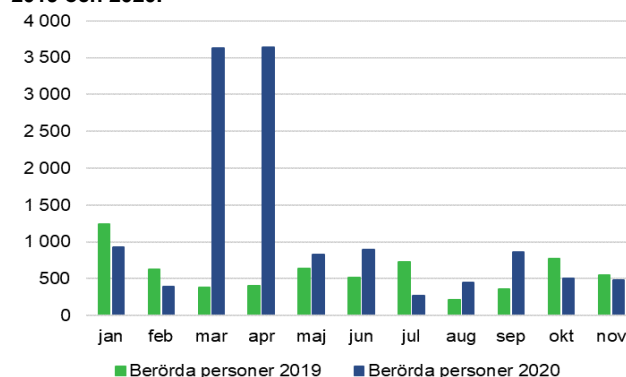
Både i mars och april 2020 varslades drygt 3600 personer inom handeln. Så höga tal har inte uppmätts någon gång en enskild månad sedan 1992. Nivån på antalet varsel är än mer anmärkningsvärd eftersom det under coronakrisen, i vart fall under april, varit möjligt att korttidspermittera personer vilket också har skett i hög utsträckning inom handeln. Korttidspermitteringar ingår inte i statistiken över antalet varslade. Från maj och framåt har antalet varslade personer varit betydligt lägre än under coronapandemins inledande fas. Under september steg antalet varsel på nytt men har successivt fallit tillbaka till en lägre nivå än samma månad föregående år.

Till och med november har nästan 12900 personer blivit varslade inom handeln. Det kan jämföras med ca 6800 under hela 2019, vilket i sig var en kraftig uppgång jämfört med 2018. Jämfört med motsvarande period 2019 motsvarar årets varsel (t.o.m. 27 november) en ökning med drygt 200 procent.

Hur många av de varslade som i slutändan faktiskt blir uppsagda är oklart, men det är erfarenhetsmässigt färre än antalet som blir varslade. Man kan också notera

att systemet med korttidsarbete har byggts ut och successivt används av fler handlare. Det förklarar den måttligare mängden varsel från maj och framåt.

Antal varslade personer inom handeln januari till november 2019 och 2020.

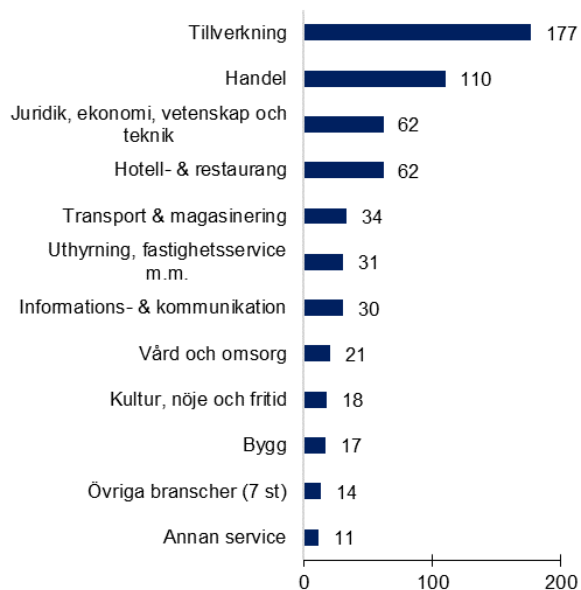

Källa: Arbetsförmedlingen. Korttidspermitteringar/korttidsarbete ingår inte i dessa siffror. Anm: Data för nov 2020 är enbart t.o.m. 27 nov.

Drygt 110.000 personer har beviljats korttidsarbete i handeln

Vid sidan av varsel och personer som redan förlorat arbetet på grund av konkurs, så är en mycket stor del av de anställda inom handeln för närvarande i korttidsarbete (korttidspermittering). Nästan en femtedel av de sysselsatta inom handeln, drygt 110.000 personer har berörts av korttidspermittering per den 2 december 2020. Det är enbart tillverkningsindustrin som har fler personer berörda av korttidspermittering. Hur många som för närvarande kvarstår i korttidsarbete kan inte Tillväxtverket svara på. En förlängning av systemet har aviserats av regeringen, men det kommer inte att träda i kraft förrän första kvartalet 2021.

Antal personer berörda av korttidsarbete till och med 2 december 2020. Tusental personer per delbransch.

Källa: Tillväxtverket.

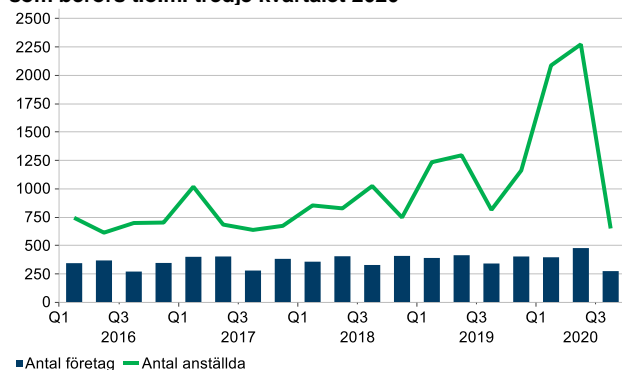
20 procent färre berörda av konkurs tredje kvartalet 2020

Under första och andra kvartalet var antalet personer som berördes av konkurser på mycket höga nivåer inom handeln. Andra kvartalet var det fler som berördes av konkurser än under finanskrisen. Under tredje kvartalet 2020 vände dock utvecklingen och då berördes 651 *anställda* av konkurser, vilket är 20 procent färre än tredje kvartalet 2019.

Antalet företag som gick i konkurs under tredje kvartalet minskade också med 20 procent jämfört med samma kvartal föregående år. Totalt var det 275 företag som gick i konkurs, vilket var 43 procent färre än första kvartalet 2020. Tredje kvartalet 2020 är därmed ett av de minst drabbade kvartalen på länge, sett till antalet konkurser. En förklaring kan förstås vara de höga konkursnivåerna föregående kvartal, men också den bättre försäljningen under tredje kvartalet.

Till och med september hade sammantaget 5013 personer berörts av konkurser inom handeln. Det är 500 fler än under hela 2019.

Antal företagskonkurser inom handeln och antal anställda som berörs t.o.m. tredje kvartalet 2020

Källa: SCB. Avser SNI 45-47.

Antalet nystartade företag ökade kraftigt första halvåret 2020

De nystartade företagen är vanligen små och i genomsnitt sysselsätter de drygt en person.

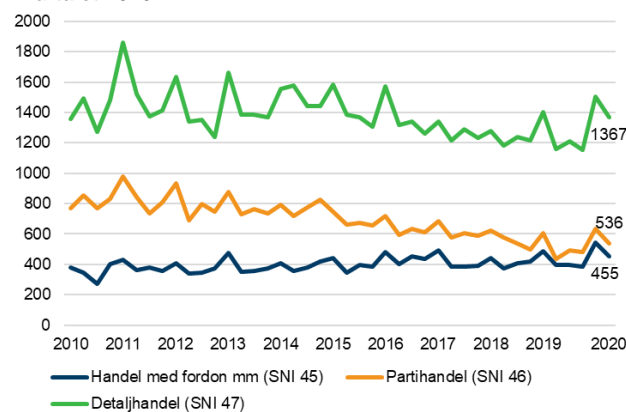
Under *första* kvartalet 2020 fick nyföretagandet ett uppsving i alla delar av handeln. Det sänkta kravet på aktiekapital i kombination med högre arbetslöshet kan vara förklaringar till varför antalet nystartade företag ökade jämfört med tidigare år.

Under *andra* kvartalet 2020 (senast tillgänglig statistik) var antalet nystartade företag på en fortsatt hög nivå även om den föll tillbaka något jämfört med första kvartalet. Sammantaget ökade nyföretagandet med 18 procent jämfört med samma kvartal föregående år. Totalt startades 5039 företag under första halvåret 2020, vilket motsvarar en ökning med 12 procent jämfört med första halvåret 2019.

Det är framför allt nybildandet av aktiebolag och enskilda firmor som ökat.

Inom detaljhandeln var det framför allt e-handelsföretag som startades. Inom partihandeln var det partihandel med livsmedel som ökade mest bland de nystartade företagen.

Antal nystartade företag inom handeln till och med andra kvartalet 2020

Källa: Tillväxtanalys.

Sveriges 15 största handelsplatser visar besöksnedgång på 44 procent

I en rapport som HUI gjort på Svensk Handels uppdrag kartläggs förändringar i antalet besökare på 15 av Sveriges största handelsplatser med hjälp av mobildata från Telia Crowd Insights. Rapporten redovisar bl.a. förändringar i besöksflöden den första veckan i november 2020 jämfört med motsvarande vecka 2019.

Förändring av antalet besök på Sveriges 15 största handelsplatser. Första veckan i november 2020.

Handelsplats, i storleksordning efter omsättning	Förändring *)
Gekås Ullared	-54%
Kungens Kurva	-19%
Barkarby Handelsplats	-16%
Bolandcity	-24%
Westfield Mall of Scandinavia	-61%
Nordstan	-64%
Birsta City	-15%
Erikslund Shopping Center	-21%
Täby Centrum	-38%
Tomby	-30%
Sickla Köp kvarter	-14%
Gränby Centrum	-36%
Bäckebo Center	-18%
Gallerian, Stockholm	-58%
Triangeln, Malmö	-36%
Totalt, ovanstående platser	-44%

*) Första veckan i november 2020 jämfört med samma vecka 2019.

Källa: HUI och Telia Crowd Insights

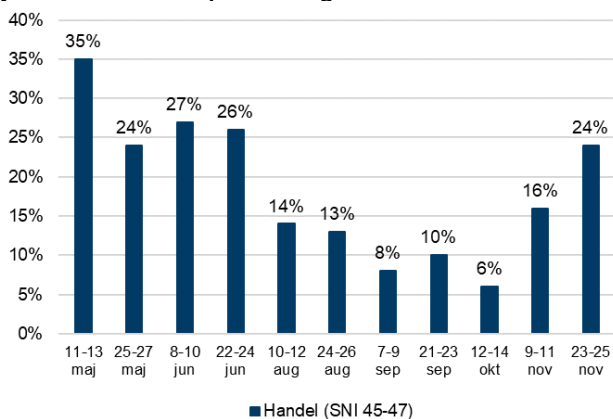
I genomsnitt var antalet besökare 44 procent lägre på dessa 15 handelsplatser under första veckan i november 2020 jämfört med motsvarande vecka 2019. Det var även en tydlig nedgång jämfört med oktober 2020, vilket visar att de nya restriktionerna haft effekt på människors beteende. Köpcentrum har lidit av större besöksstapp än handelsområden. Vidare har handelsplatser i cityområden, som exempelvis Nordstan i Göteborg (-64%) eller

Gallerian i Stockholm (-58%), påvisat ett större tapp i antalet besökare än externa lägen, såsom Sickla Köp kvarter i Nacka (-14%) eller Birsta City i Sundsvall (-15%). Det främsta undantaget från det generella mönstret är handelsplatsen Gekås i Ullared, som kan kategoriseras som en extern handelsplats. Här observeras liknande besökstapp som i exempelvis Gallerian i Stockholm.

Nya restriktionerna ger tydligt utslag även i handels omsättning

Andelen företag inom handeln som uppger att de tappat minst 25 procent i omsättning jämfört med 2019 blev successivt färre under senvåren och sommaren. I mitten av oktober var det enbart 6 procent av företagen inom handeln som uppgav sådana omsättningstapp i Konjunkturinstitutets mätningar. Sedan smittspridningen tilltog och de nya restriktionerna infördes kring månadsskiftet oktober-november har andelen företag med stora omsättningstapp dock ökat markant. Den 23-25 november var det återigen vart fjärde företag som uppgav omsättningstapp på minst 25 procent jämfört med förra året.

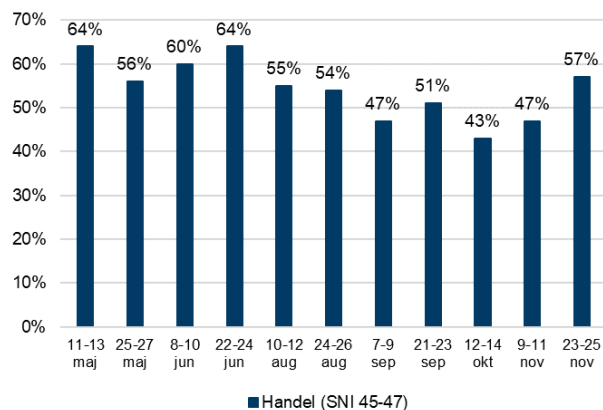
Andel företag som uppger minst 25 procent i omsättningstapp jämfört med samma period föregående år

Källa: Konjunkturinstitutet.

Det är även illavarslande att andelen företag som uppger att de till någon del tappat i omsättning jämfört med föregående år också har ökat snabbt den senaste månaden och i slutet av november utgjorde nästan 60 procent av företagen. Sådana nivåer har vi inte sett sedan i maj.

Andel företag som uppger omsättningstapp jämfört med samma period föregående år

Källa: Konjunkturinstitutet.

Handelskonjunkturen

Handelskonjunkturen kommer ut fyra gånger per år, och produceras av Svensk Handels ekonomiska sekretariat. Materialet är enbart avsett för Svensk Handels medlemsföretag. Vid frågor om innehållet, kontakta:

Johan Davidson
chefsekonom

☎ 070-698 39 02 ✉ johan.davidson@svenskhandel.se

Appendix: Detaljhandeln januari till oktober 2020

Försäljningsutveckling i detaljhandeln januari till oktober 2020 jämfört med motsvarande perioder 2019. Löpande priser.
Negativ utveckling färgmarkerad.

Procent	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	K1	K2	K3	Jan-okt
Total detaljhandel	4,8	8,7	2,7	-1,7	0,4	6,5	5,1	1,1	5,4	5,2	5,2	1,8	3,8	3,7
Dagligvaruhandel (exkl systembolag)	4,9	8,3	8,9	-0,4	0,7	2,5	0,8	0,8	3,3	3,7	7,4	0,9	1,6	3,2
Livsmedel, brett sortiment	5,1	8,6	10,4	2,2	3,2	4,7	2,7	2,9	4,4	4,6	8,1	3,4	3,3	4,8
Livsmedel, specialiserat sortiment	3,4	5,1	-10,2	-31,7	-29,0	-24,6	-20,1	-22,5	-10,8	-7,2	-0,9	-28,4	-18,2	-15,7
Sällanköpsvaruhandel	4,2	8,7	-2,3	-4,0	-0,8	7,7	6,9	0,5	5,7	5,2	3,3	1,0	4,4	3,1
Varuhus/stormarknader med brett sortiment	5,0	9,9	-8,5	-10,4	-5,1	-2,3	-4,4	-7,3	-0,8	-1,9	1,5	-5,8	-4,2	-3,1
Elektronik och vitvaror	13,1	11,9	6,7	4,0	5,4	14,2	13,3	10,9	6,6	11,3	10,5	8,0	10,2	9,7
Heminredning	6,2	6,8	-7,4	-1,9	3,3	9,4	10,1	4,2	8,0	10,5	1,5	3,7	7,5	5,0
Järn, bygg, färg	5,7	9,1	4,4	17,6	17,4	22,9	19,6	5,8	14,4	11,5	6,3	19,3	13,3	13,6
Möbler	11,5	14,2	-9,1	-2,8	5,3	8,4	10,4	-6,0	6,6	10,1	4,8	3,6	3,5	4,6
Böcker	25,1	28,4	5,3	-23,1	-32,7	-5,9	-1,8	-9,3	0,4	-2,0	19,7	-21,1	-3,7	-2,9
Sport	-5,2	16,2	-12,6	-1,7	2,0	11,5	11,9	-0,5	2,0	7,9	-1,7	3,8	4,6	3,1
Leksaker	-40,5	-0,6	-8,1	-14,5	-6,8	2,5	6,5	4,6	10,8	2,4	-20,7	-6,2	7,2	-5,7
Kläder	2,5	-1,1	-33,5	-38,8	-32,8	-18,9	-17,6	-18,3	-10,8	-11,9	-11,7	-29,7	-15,6	-18,8
Skor	-13,4	-3,2	-43,5	-50,8	-44,9	-29,7	-28,0	-25,1	-17,8	-11,2	-21,1	-41,8	-23,6	-27,7
Läkemedel, kosmetika och hygienartiklar	3,9	9,0	21,8	-3,2	-8,2	7,0	0,6	1,2	5,7	-1,8	11,6	-1,6	2,5	3,5
Blomster- och trädgård	4,7	0,4	-6,6	6,7	13,2	8,1	21,8	3,0	13,2	14,2	-1,2	9,6	12,7	8,3
Ur	7,3	3,5	-32,4	-50,9	-31,4	-24,8	-12,8	-21,1	-5,0	-6,4	-9,1	-35,1	-13,4	-18,8
Guld	15,8	25,7	-6,9	-16,9	-17,3	1,6	17,5	1,1	-2,1	-20,1	11,2	-10,4	5,4	-1,1
Optiker	4,4	10,5	6,0	-30,6	-31,9	-12,4	-3,7	-2,0	-3,9	-0,8	7,0	-25,5	-3,2	-7,0
Övrigt specials Sortiment	6,7	-1,4	-6,4	-18,8	-9,3	-1,0	-4,9	-13,8	8,9	-2,2	-0,5	-10,1	-3,6	-4,6
Torg- och marknadshandel	-6,1	8,2	-10,4	-39,4	-28,8	-12,4	-14,1	-31,5	-16,1	-17,6	-3,2	-26,0	-20,8	-17,5
E-handel (endast renodlad, SNI 47.91)	-1,7	6,5	12,1	29,8	31,0	36,0	32,8	25,5	25,5	24,6	5,5	32,2	27,7	22,3

Källa: SCB, Detaljhandelsindex.

Nyckeltal för handeln

Utveckling i procent från motsvarande period föregående år

Procentuell utveckling i löpande priser om inget annat anges	2018					2019					2020		
	K1	K2	K3	K4	Helår	K1	K2	K3	K4	Helår	K1	K2	K3
BNP, hushållens inkomster och konsumtion													
BNP fasta priser	2,4	3,1	0,7	1,6	2,0	1,8	0,5	2,3	0,8	1,3	0,6	-7,1	-2,5
Hushållens disponibla inkomster, löpande priser	10,0	-2,0	5,5	6,3	4,5	5,0	5,5	4,9	4,5	5,0	2,9	-6,3	1,9
Hushållens konsumtionsutgifter, löpande priser	4,2	5,2	4,3	3,7	4,3	2,0	2,9	3,7	4,1	3,2	0,8	-8,4	-3,0
Detaljhandelsindex och E-barometern ¹													
Hela Detaljhandeln	2,9	3,2	2,5	2,3	2,5	2,2	3,7	4,4	3,2	3,4	5,2	1,8	3,8
E-handel	17	14	15	-	15	15	13	11	-	13	16	49	39
Dagligvaruhandeln totalt	4,5	2,5	3,4	3,6	3,2	2,0	4,9	4,0	3,3	3,5	7,4	0,9	1,6
Bred livsmedelshandel	4,3	2,5	3,5	3,6	3,4	2,1	4,8	3,9	3,5	3,6	8,1	3,4	3,3
Specialiserad livsmedelshandel	7,5	2,3	2,1	3,3	3,6	0,2	5,0	4,1	0,9	2,6	-0,9	-28,4	-18,2
E-handel	30	28	-	-	27	19	24	30	-	22	27	115	101
Sällanköpsvaruhandeln totalt	1,4	3,9	1,7	1,3	2,0	2,6	2,6	4,7	3,0	3,2	3,3	1,0	4,4
Elektronik	2,3	7,0	10,2	4,6	5,9	2,7	9,7	9,0	12,1	8,7	10,5	8,0	10,2
E-handel	12	7	12	-	12	18	16	10	-	14	15	51	37
Kläder och skor	-5,8	2,8	-1,9	-3,8	-2,0	5,2	-2,8	1,6	-1,7	0,2	-12,8	-31,2	-16,5
E-handel	13	15	14	-	13,0	13,0	12,0	9,0	-	12	14	24	17
Sport	-0,9	7,4	1,6	0,6	2,3	1,0	-2,5	2,8	0,7	0,5	-1,7	3,8	4,6
E-handel	26	20	17	-	21,0	12	16	13	-	13	18	43	39
Böcker	-1,0	8,6	8,4	4,0	5,0	3,8	15,6	8,5	13,3	10,6	19,7	-21,1	-3,7
E-handel	6	10	5	-	6,0	4,0	0,0	1,0	-	1	-2	29	20
Leksaker	0,8	7,1	5,1	-4,5	0,7	-12,1	-30,0	-24,5	-29,7	-25,5	-20,7	-6,2	7,2
E-handel	20	15	20	-	17,0	6,0	5,0	0,0	-	3	0	11	5
Möbler och inredning	3,9	0,0	1,4	1,4	1,6	0,7	6,3	5,7	4,0	4,2	3,3	3,6	5,4
E-handel	25	23	20	-	22	17	13	13	-	14	23	71	73
Bygg	-1,4	6,7	1,5	7,6	3,9	8,9	1,7	4,6	-1,5	3,0	6,3	19,3	13,3
E-handel	14	16	4	-	10	4	7	7	-	9	25	-	34
Partihandelsindex													
Hela partihandeln	7,3	7,4	9,4	7,8	8,2	4,5	4,7	4,5	1,7	3,8	5	-10,3	-6,3
Livsmedel	8,7	2,5	4,8	4,3	4,7	2,3	18,8	17,2	14,3	13,4	20,3	-17,5	-14,4
Hushållsvaror	3,9	2,4	6,9	6,6	5,6	4,6	-1,2	1,2	0,2	1,1	1,2	-6,1	0,0
Info- & komm.utrustn	3,2	15,3	23,8	8,9	13,2	7,1	8,6	-6,0	-0,9	1,9	0,6	-5,1	1,6
Övr maskiner & utrustn	4,8	9,9	11,5	6,3	8,1	6,6	7,7	8,1	3,8	6,5	1,2	-12,3	-6,1
Annan spec partihandel	14,2	11,9	10,4	10,5	11,6	2,3	-1,2	0,5	-5,5	-1,1	1,5	-12,4	-10,7
Handelsbarometern, indexnivå, kvartalsgenomsnitt. 100=neutralt													
Framtidsindikatorn Egen butik	102,5	104,2	104,3	104,23	103,81	101,3	105,5	102,6	104,6	103,5	101,3	86,7	94,7
Framtidsindikatorn Hela detaljhandeln	93,4	94,6	97,2	96,5	95,4	93,7	96,6	97,3	98,0	96,4	88,9	71,4	84,1
Dagligvaruhandel	96,6	99,0	100,6	100,8	99,3	97,9	101,2	101,0	104,8	101,2	93,0	77,6	85,8
Sällanköpsvaruhandel	90,2	90,2	93,7	92,1	91,6	89,5	92,0	93,5	91,3	91,6	84,7	65,3	82,4
E-handel	-	117,1	109,6	114,1	113,6	109,1	109,1	109,0	107,6	108,7	105,2	105,5	115,1
Kronans växelkurs													
SEK/EUR, genomsnittskurs per kvartal	9,96	10,33	10,41	10,32	10,26	10,42	10,62	10,66	10,66	10,59	10,66	10,65	10,36
SEK/USD, genomsnittskurs per kvartal	8,11	8,67	8,95	9,04	8,69	9,17	9,45	9,59	9,63	9,46	9,67	9,68	8,87

1. Observera att branschindelningarna enligt Detaljhandelsindex och E-barometern inte är helt jämförbara.

Anm.: "-" betyder att värde saknas.

Källa: SCB, Svensk Handel, Riksbanken, E-barometern och Dagligvaruindex.